

Кафедра загального та спеціалізованого фортепіано

СИЛАБУС

з дисципліни «Спеціалізоване фортепіано»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)	Курс	1-3
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	1-6
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	4
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	96
Освітньо-професійна програма	Хорове та оперно-симфонічне диригування	Лекції	-
		Семінари	-
		Практичні	-
		Індивідуальні	96
		Самостійна робота	24
Статус	Обов'язкова	Семестровий контроль	Залік 1,3, 5 сем., іспит 2, 4.

Інформація про викладачів

№	ПІБ, посада	Профіль ORCID	e-mail
1.	ЗИМОГЛЯД Наталія Юріївна, завідувач кафедри	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Zymoglyad.pdf	inntasa@gmail.com
2.	БЕВЗ Марина Володимирівна, професор	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Bevz.pdf	10bevzmarina@i.ua

3.	ПОГОДА Олена Віталіївна, доцент кафедри	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Pogoda.pdf	pogoda77@ukr.net
4.	МИХАЙЛОВА Ольга Валеріївна, доцент кафедри	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Myhajlova.pdf	olamykhailova@gmail.com
5.	ДОВЖИНЕЦЬ Інна Георгіївна, доцент	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Dovzhinec.pdf	inna.dov@gmail.com
7.	ДЕНИСЕНКО Ірина Євгеніївна, доцент кафедри	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Denisenko.pdf	irini.denisenko@gmail.com
9.	КРАСНОЩОК Катерина Юріївна, старший викладач	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Krasnoschek.pdf	katryn4444@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни.

Силабус навчальної дисципліни «Спеціалізоване фортепіано» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Хорове та оперно-симфонічне диригування». Силабус визначає обсяг знань здобувачів вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Спеціалізоване фортепіано», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання результатів навчання.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування творчої індивідуальності здобувачів вищої освіти засобами фортепіанного мистецтва; набуття ними широкого спектру фахових знань та піаністичної майстерності, що необхідна в їх подальшій професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**: значення фортепіанного мистецтва у світовій музичній культурі; основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва; видатних композиторів минулого та сьогодення, які працювали у галузі фортепіанного мистецтва; видатних вітчизняних та зарубіжних піаністів; особливості звуковидобування на фортепіано, схожість або відмінність основних принципів зі специфікою гри

на спеціальному інструменті; жанри композиторської фортепіанної творчості; різновиди фортепіанного виконавства: сольне, ансамблеве, концертмейстерське, специфічні прийоми гри з солістом/у складі ансамблю. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **вміти**: аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту; використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків, синтезувати отримані теоретичні знання та втілювати їх у виконавській концепції твору, що вивчається; демонструвати володіння техніками, прийомами та методиками виконавської діяльності, обізнаність щодо музичних стилів та репертуару; застосовувати різні джерела інформації, сучасні комунікаційні та інформаційні технології у процесі відтворення драматургічної концепції музичного твору, створення його художньої інтерпретації; вільно спілкуватися державною мовою; критично оцінювати власні досягнення в процесі вивчення дисципліни; винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст музичного твору під час виконавської діяльності, створювати художній образ за допомогою комплексу музичних виражальних засобів; володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом; усвідомлювати значення мистецтва, зокрема, фортепіанного, у духовному житті суспільства.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей**:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **спеціальних (фахових) компетентностей**:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання:**

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем.

(1 курс, 1 семестр):

Виконання інструктивного матеріалу з метою покращення технічних можливостей студентів. Обов'язковим є рухливе/швидке та якісне виконання мажорної гами з 1 знаком, мінорної гами з 1 знаком та інструктивного етюд.

Виконання художньої програми **полегшеного/середнього** рівня складності з урахуванням індивідуальних здібностей студента, що складається з поліфонічного твору, п'єси та фортепіанного ансамблю.

Орієнтовна програма змістового модуля:

- 1) Бах І. С.- Бузоні Ф. Хоральна прелюдія фа-мінор;
- 2) Чайковський П. «Білі ночі» з циклу «Пори року»;
- 3) Шуман Р. – Дебюссі К. Етюди у формі канонів (за вибором).

(1 курс, 2 семестр):

Виконання інструктивного матеріалу з метою покращення технічних можливостей студентів. Обов'язковим є рухливе/швидке та якісне виконання мажорної гами з 2 знаками, мінорної гами з 2 знаками та читання з листа творів, які раніше не виконувались студентом.

Виконання художньої програми **полегшеного/середнього** рівня складності з урахуванням індивідуальних здібностей студента, що складається з твору великої форми, п'єси та партії супроводу до хорового/вокального твору. *Орієнтовна програма змістового модуля:*

- 1) Гайдн Й. Концерт Ре-мажор для фортепіано з оркестром, ч.1;
- 2) Беркович І. Прелюдія фа-мінор, тв..48;
- 3) Вахнянін Б. «Садок вишневий коло хати».

(2 курс, 3 семестр):

Виконання інструктивного матеріалу з метою покращення технічних можливостей студентів. Обов'язковим є рухливе/швидке та якісне виконання мажорної гами з 2 знаками, мінорної гами з 2 знаками та інструктивного етюд.

Виконання художньої програми **середнього** рівня складності з урахуванням індивідуальних здібностей студента, що складається з поліфонічного твору, п'єси та фортепіанного ансамблю. *Орієнтовна програма змістового модуля:*

- 1) Бах І. С. Прелюдія та fuga до-мінор, I том ДТК;
- 2) Дебюссі К. Прелюдія «Дівчина з волоссям кольору льону»;
- 3) Брамс Й. Угорський танок №5.

(2 курс, 4 семестр):

Виконання інструктивного матеріалу з метою покращення технічних можливостей студентів. Обов'язковим є рухливе/швидке та якісне виконання мажорної гами з 3 знаками, мінорної гами з 3 знаками та читання з листа творів, які раніше не виконувались студентом.

Виконання художньої програми **середнього** рівня складності з

урахуванням індивідуальних здібностей студента, що складається з поліфонічного твору, твору великої форми, п'єси та партії супроводу до хорового/вокального твору або фортепіанного ансамблю. *Орієнтовна програма змістового модуля:*

- 1) Бах І.С. Прелюдія та fuga Фа-мажор, I том ДТК;
 - 2) Бетховен Л. Соната фа-мінор, тв.2 № 1, ч.1;
 - 3) Скорик М. Партіта для фортепіано №5, Вальс
 - 4) Гуаставіно К. «Танок» для двох фортепіано.
- (3 курс, 5 семестр):

Виконання інструктивного матеріалу з метою покращення технічних можливостей здобувачів вищої освіти. Обов'язковим є рухливе/швидке та якісне виконання мажорної гами з 4 знаками, мінорної гами з 4 знаками та інструктивного етюду.

Виконання художньої програми **середнього** рівня складності, що складається з поліфонічного твору, п'єси та фортепіанного ансамблю. *Орієнтовна програма змістового модуля:*

- 1) Бах І. С. Прелюдія та fuga ре-мінор, I том ДТК;
 - 2) Пуленк Ф. Ноктюрн До-мажор;
 - 3) Шуман Р. «Анданте-кантабіле» (у перекладі для двох ф-но Р. Готліба).
- (3 курс, 6 семестр):

Виконання інструктивного матеріалу з метою покращення технічних можливостей здобувачів вищої освіти. Обов'язковим є рухливе/швидке та якісне виконання мажорної гами з 4 знаками, мінорної гами з 4 знаками, читання з аркуша творів, які раніше не виконувались здобувачем.

Виконання художньої програми рівня складності **вище середнього**, що складається з твору великої форми, п'єси та партії супроводу хорового твору/фортепіанного ансамблю. *Орієнтовна програма змістового модуля:*

- 1) Моцарт В. Соната Сі-бемоль мажор;
- 2) Золотухін В. Прелюдія в стилі блюз;
- 3) Дебюссі «Білим та чорним», ч.1.

Форми та технології навчання.

Індивідуальні заняття, самостійна робота, гра в ансамблях, виступи у відкритих концертах, прослуховування фортепіанних творів.

Навчальні ресурси.

Для забезпечення освітнього процесу використовується нотний фонд бібліотеки ХНУМ імені І. П. Котляревського, аудіо та відео записи, методична література. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger, Telegram тощо; використовуються застосунки Google Disk, Google Meet, Zoom тощо.

Система оцінювання.

<u>Кількість балів</u>	<u>Національна шкала</u>	<u>ECTS шкала</u>
90–100	<u>Відмінно</u>	A
82–89	<u>Добре</u>	B
75–81	<u>Добре</u>	C
64–74	<u>Задовільно</u>	D
60–63	<u>Задовільно</u>	E
35–59	<u>Незадовільно</u>	FX
1–34	<u>Незадовільно</u>	F

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

90–100–A– відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок.

82–89–B– добре – вище середнього рівня з кількома помилками.

75–81–C– добре – у цілому добре виконання, але з певною кількістю недоліків.

64–74–D– задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків.

60–63–E– задовільно – виконання задовольняє мінімальні критерії.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання) – потрібно попрацювати перед тим, як повторно скласти.

0–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс.

Інклюзивне навчання.

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у концертах, міжнародних та вітчизняних конкурсах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу.

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського» (<http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/%96.pdf>)

Рекомендовані джерела

1. Барило С., Качмар О. Формування виконавських навичок на прикладі фортепіанних п'єс забутих українських композиторів першої третини ХХ століття. *Обрії: наук.-пед. журнал*. Івано-Франківськ, 2013. №2 (37). С. 14–17.

2. Бевз М. В. До питання про побутування жанру фортепіанної мініатюри у творчості харківських композиторів. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2002. № 8. С. 172–177.

3. Бевз М. Сонати українських композиторів другої половини ХХ століття як складова частина сучасного педагогічного репертуару. *Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка*. Харків, 2006. №5. С.5-15.

4. Бевз М. Фортепіанна музика українських композиторів у курсі загального та спеціалізованого фортепіано музичного ВУЗу. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2003. № 11. С.7-

5. Бевз М. Концерти для фортепіано з оркестром І.Берковича у контексті розвитку жанру в українській музиці другої половини ХХ століття. *Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка*. Луганськ, 2004. № 2. С. 15-20.

6. Бевз М. Фортепіанні твори І.Ковача. Нотатки викладача. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2007. № 19. С.40-49.

7. Бевз М. Фортепіанні твори харківських композиторів у курсі загального та спеціалізованого фортепіано музичного вузу (нотатки викладача). *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. праць. Харків, 2012. № 37. С. 17-27.

8. Бевз М. Жанр концерту для фортепіано з оркестром у творчості українських композиторів другої половини ХХ століття. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2004. №17. С. 29-36.

9. Бондаренко М. Каденції до сонатних Allegri клавірних концертів В. А. Моцарта: питання типології та історичної перспективи. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2005. № 15. С. 43–50.

10. Булкін А. Фортепіанний дитячий альбом: шляхи становлення, поетика жанру: дис ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2005. 162 с.

11. Герєга М. Піаністичний доробок С. Борткевича в концертно-виконавському та дидактичному аспектах. *Вектори розвитку загального та спеціалізованого фортепіано у форматі вищої музичної освіти України*. Львів, 2019. С. 73–83.

12. Кашкадамова Н. Фортеп'янно-виконавське мистецтво України: іст. нариси. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2017. 611 с.

13. Кононова О. Музична культура Харкова кінця XVIII – початку ХХ століття. Харків: Основа, 2004. 176 с.

14. Кононова О. Просвітницька діяльність харківських піаністів останньої третини XIX – ХХ століть (І. Слатін, Р. Геніка, В. Горовиць, М. Єщенко). *Методологічні особливості формування професійних якостей студентів*. Харків, 2004. С. 63–72.

15. Кононова О. Олександр Володимирович Горовиць: виконавська та публіцистична діяльність. *Володимир Горовиць та піаністична культура ХХ століття*. Харків, 1996. С. 60–73.

16. Михалюк А. Інтерпретаційні засади української фортепіанної школи. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. – Переяслав-Хмельницький, 2013. № 28, том I. С. 200–204.

17. Михалюк А. Педагогічні умови ефективного формування виконавської культури студентів у процесі вивчення фортепіанних творів українських композиторів. *Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки*. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. № 1. С. 118–121.

18. Подпорінова К. Композиційно–драматургічний профіль сонатної триади ор. 11 М. К. Метнера. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2005. № 15. С. 165–173.

19. Цурканенко І. Особливості фактурно–поліфонічного комплексу у фортепіанних мініатюрах С. Добровольського. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Київ, 2001. № 7. С. 71–76.

20. Чернявська М. Карл Таузіг: рапсодія безсмертного поета. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2006. № 18. С. 141–151.

21. Anfilova S., Mykhailova O. Naples As Seen by Musicians: Intus Et Extra Cultura. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (1), 2020. P. 236–248. URL:<http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk/issue/view/44>

18. Mykhailova O. Piano triptych “Shadows” by F. Schmitt as a reflection of the French national tradition. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (2), 2020. P. 307–316. URL:<http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk/index>